د پښتو ژبې لنډ ګرامر

ليکونکی : عبدالعلي رسول‌زاده

2020- 06 -19

د عنوانو لست

شمېره	عنوان	مخ
۱	له پيل څخه تر مخه خبري	
۲	د پښتو ژبي الفبې	۱
۳	د پښتو ژبي خاص توري	۲
۴	د عربي ژبي خاص توري	۲
۵	د پښتو ژبي ږغ لرونكي توري	۴
۶	پښتو (ی) ګاني	۶
۷	په پښتو كي (و)	۸
۸	كلمه	۹
۹	اسم	۹
۱۰	عام اسم	۱۰
۱۱	خاص اسم	۱۰
۱۲	اسم د شمېر له مخي	۱۱
۱۳	مفرد اسم	۱۱
۱۴	جمع اسم	۱۱
۱۵	اسم د حالت له مخي	۱۳
۱۶	فاعل	۱۳
۱۷	مفعول	۱۳
۱۸	اسم د جنس له مخي	۱۴
۱۹	مونث	۱۴
۲۰	مذكر	۱۴
۲۱	ضمير	۱۶
۲۲	شخصي ضميرونه	۱۷
۲۱	متكلم	۱۷
۲۲	مخاطب او غايب	۱۸
۲۳	ضمير د حالت له مخي	۲۱

۲۴	فاعلي ضميرونه	۲۱
۲۵	مفعولي ضميرونه	۲۲
۲۶	ملكي ضميرونه	۲۲
۲۷	د خوا يا لوري ضميرونه	۲۳
۲۸	صفت	۲۴
۲۹	فعل	۲۷
۳۰	فعل د وخت له مخي	۲۸
۳۱	حال فعل	۲۸
۳۲	ماضي	۲۹
۳۱	مطلقه ماضي	۲۹
۳۲	قريبه ماضي	۳۰
۳۳	بعيده ماضي	۳۰
۳۴	را تلونكې زمانه	۳۲
۳۵	مصدر	۳۳
۳۶	امر	۳۴
۳۷	متعدي او لازمي فعلونه	۳۴
۳۸	متعدي فعل	۳۴
۳۹	لازمي فعل	۳۵
۴۰	قيد	۳۶
۴۱	د فعل قيد	۳۶
۴۲	د صفت قيد	۳۷
۴۳	د قيد قيد	۳۷
۴۴	د وصل كلمې	۳۸
۴۵	د ربط كلمې	۳۹
۴۶	جمله	۴۱
۴۷	ليک نښي	۴۲
۴۸	د تمرينونو جوابونه	۴۴

تر پیل د مخه خبري

د پښتو ژبي دغه لنډ ګرامر څه موده مخکي ما عبدالعلي رسول زاده په سویډن کي د پښتو ژبي د زدکوونکو لپاره و لیکی. هغه پښتو ژبي زدکوونکي چي په سویډنیو ښونځیو کي په زدکړه بوخت دي د هغو زدکړو تر څنګ په ښوونځي کي خپله مورنۍ ژبه هم لولي. په ښوونځي کي نه یوازي سویډني ژبه زده کوي بلکي تر څنګ ئې انګلیسي د دوهمي ژبي په توګه او جرمني یا فرانسوي یا هسپانوي یا کومه بله اروپایي ژبه د دریمي ژبي په توګه زده کوي.

که کوم زدکوونکی په ښوونځي کي خپله مورنۍ ژبه هم زده کوي نو نوموړی باید د دغو دو ژبو تر منځ په شباهتونو او توپیرونو هم و پوهیږي.

پورتني هدف ته د رسېدلو لپاره اړتیا وه چي دغه سي یو لنډ ګرامر راټول سي چي د یوې خوا زدکوونکو ته سخت نه وي او له بلي خوا ئې لومړی د سویډني ژبي سره او بیا د هغو نورو ژبو د زدکړي سره مرسته و کړي. زه پوهېږم چي دغه ګرامر ډېر لنډ دئ. خو د هغو څو کلونو تدریس له مخي چي مي نوموړو زدکوونکو ته کړی دئ دغه لنډ ګرامر مناسب و باله.

په دغه لیکنه کي په 2012-06-13 ځیني سمونونه راوړل سول. اوس مي په 20180218 بیا لږ تغییرات را وړل. خدای دي و کي چي خوښ مو سي.

عبدالعلي رسول زاده
مالمو سویډن
alirasulzada@hotmail,com 0046709384755

بسم الله الرحمن الرحيم

د پښتو ژبي لنډ ګرامر

په ژبه کي ګرامر هغه پوهه ده چي سړي ته ور ښيي څرنګه په خبرو او ليکنو کي کلمې او نښي (ټکی ، کامه ...) په سمه توګه ځای پر ځای کړي.

د هري ژبي خبري له يو شمېر ږغونو څخه جوړي سوي وي. کله چي د يوې ژبي خبري کوونکو د خپلي ژبي ليکلو ته اړتيا موندلې ده. د هر ږغ لپاره ئې يوه نښه يا سمبول جوړ کړی دئ. دغه ټول ږغونه يا سمبولونه ئې سره يو ځای کړي دي او هغه ئې د خپلي ژبي د الفبې په نامه بللي دي. پښتنو هم د خپلي ژبي د ټولو ږغونو سمبولونه په يوه الفبې کي سره را ټول کړي دي. د پښتو الفبې د هر ږغ توری يا سمبول ئې په يوه نامه بللی دئ ، چي دلته لاندي به ئې را وړو:

ا ب پ ت ټ ث ج چ ح خ څ ځ د ډ ذ ر ړ ز ږ ژ
س ش ښ ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ګ ل م ن ڼ و
هـ ه ی ي ې ۍ ئ.

د الفبې توري دوه ډوله معرفي کيږي. يو د توري ږغ دئ او بل ئې نوم دئ. د توري ږغ په ليکلو سره نه سو ښودلای، خو د نومونو د ښودلو يو څو مثالونه ئې دلته لاندي را وړو:

(ا) نوم ئې الف

(ب) نوم ئې بې.

(ګ) نوم ئې ګاف دئ.

(ر) نوم ئې رې دئ....

د پښتو ژبي خاص توري: په پورتنۍ الفبې کي دغه لاندي ۸ توري، خاص پښتو توري دي:

ټ ځ څ ډ ړ ږ ښ ڼ

د عربي ژبي خاص توري: دا چي موږ په پښتو کي يو شمېر عربي کلمې هم کاروو، ځکه مو د هغو کلمو د تلفظ له پاره په خپله الفبې کي د عربي ژبي هغه توري هم را وړي دي:

ث ح ذ ص ض ط ظ ع ف ق (۱۰ توري)

ثواب	حل	ذخيره
صادق	ضرب	طياره
ظلم	عاجز	فرق
قدر		

که ځوک غواړي چي سوچه پښتو خبري یا لیکنه و کړي نو په خپلو لیکنو او خبرو کي دي هغه کلمې خوښي کړي چي د دغو اتو تورو څخه یو یا څو توري پکښي راغلي وي لکه:

ټاکنه، ټال، ټاټوبی، ټغر، ټول...

څپلۍ، څراغ، څملاستل، څټ...

ځلمی، ځولۍ، ځواني، ځنګل...

ډېر، ډګر، ډنګر، ډول، ډډه ...

ربړ، پروړ، مړ، موړ، ړوند ...

زیږ، موږ، کوږ، لږ، خوږ...

ښکلی، ښه، ښاغلی، ښکر...

رڼا، پاڼه، کوڼ، روڼ، منڼه....

د الفبې په تورو کي دغه لاندي توري د پښتو او فارسي تر منځ شریک توري دي:

پ چ ژ ګ

دغه هغه څلور توري دي چي په پښتو او دري دواړو کي را ځي، خو په عربي کي نه کارول کیږي.

په پورتنۍ الفبې کي (الف، و، ي او ې) د واول vowel یا

ږغ لرونکو تورو او هغه نور توري د بې ږغه يا کونسونانتو consonant په نامه يادېږي چې دلته لاندي به ئې و وينو :

(ا) ب پ ت ټ ث ج چ ح خ څ ځ د ډ ذ ر ړ ز ږ ژ س ش ښ ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ګ ل م ن ڼ (و) هـ ه ی (ي) (ې) ئ ۍ.

د الفبې پر تورو (ا ، و ، ي ، ې) سربېره په پښتو کي (زورَ ، زېرِ ، پېښُ مد آ او زورکی) هم په کلمو کي د واول تورو په شان کارول کېږي.

دلته لاندي به واول توري و پېژنئ :

vowel يا ږغ لرونکي توري لکه :

(ا ، و ، ي ، ې).

واول توري په کلمو کي کانسونانت يا بې ږغه توري سره نښلوي او يا يې په حرکت را ولي څو له دې لاري کلمې جوړې کړي. دا بايد و وايو چي نه يواځي واول توري کلمې جوړوي بلکي (زور ، زېر، پېښ ، مد او زورکی) هم د واول په شان کار ور کوي مثالونه ئې لکه :

لومړی-

د واول تورو مثالونه:

کالي: په کا کي (ا) او لي کي (ي) واول دي.

موږ: په موږ کي د (مو) لنډ (و) واول دي.

ډېر: په (ډېـ) کي (ې يا ېـ) واول ده.

خوب: په (خو) کي اوږد (و) واول دئ.

(ا، و، مد، ي او ې) اوږده واول دي او اوږده تلفظ کيږي.

دوهم -

د واول نښو مثالونه:

آس: په (آس) کي (مد) واول دئ.

کَتې: په (کَتې) کي زور واول دئ.

سِر: په (سِر) کي د (س) زېر واول دئ.

هُم: په (هُم) کي د (هـ) پېښ واول دئ.

تل (هميشه): په (تل) کي د (تـ) زورکی واول دئ، دا چي په کيبورډ کي زورکی نه سته نو مو نه دئ ليکلی.

(زور، زېر، پېښ، او زورکی) لنډ واول دي يعني لنډ تلفظ کيږي. له بده مرغه نسي کېدای چي لنډ او اوږد تلفظ په ليکنه

كي و ښودلای سو.

دا چي په پښتو كي (ي او ې) واول دي او درې نوري ئې واول نه دي ځكه نو لومړی ټولي پنځه (ی) ګاني در ښودل كيږي:

۱ـ نرمه يا ملينه (ی):

دغه (ی) چي ټكي نه لري د نرمي (ی) په نامه بلل كيږي. دغه (ی) واول نه ده په كلمه كي د نورو بې ږغو (كونسونانت) تورو په شان را ځي. مثال ئې لكه: سپی، سړی، غويی، ځای، زوی، دی، ستړی او نور. كله چي د اسم (نوم) په پای را سي هغه اسم به نرينه نوم وي.

۲ـ لنډه يا معروفه (ي):

لكه كالي، بنګړي، مامي، دي، سپي، سړي، لرګي او نور. لنډه (ي) ځيني وختونه واول او ځيني وختونه كونسونانت يا بې ږغه وي چي وروسته به ئې د واول په برخه كي و لولی.

۳ـ اوږده يا مجهوله (ې):

لكه ادې، شيدې، مستې، پايڅې، ډېر، تېر، ببېل او نور. اوږده (ې) هر وخت واول وي.

۴ـ درنه یا ثقیله ښځینه (ۍ):

لکه: ډوډۍ، ګاډۍ، چوکۍ، غالۍ، ملالۍ او نور.
دغه (ۍ) د مونث یا ښځینه نومو له پاره راځي.

۵ ـ درنه (ثقیله) فعلي (ئ):

دغه ثقیله (ئ) زیاتره د امریه فعلونو لپاره را ځي لکه: وکړئ!، راوړئ!، را ئې وړئ، وخورئ! مه ځئ او نور. درنه ښځینه (ۍ) او درنه فعلي (ئ) دواړي واول نه بلکي کونسونانت دي.

لومړی ـ تمرین:

په لاندي جملو کي د خپل تلفظ له مخي (ی) صحیح کړئ او بیا ئې د کتاب په پای کي د جوابو له پاڼي سره و ګورئ!

یو سړی ډاکتر ته ورغی او د خپلی ناروغی څخه ئی شکایت وکړ.
ډاکتر ور ته و ویل: "ولی وختی را نه غلی".
ناروغ ورته و ویل: " پخوا می د یونانی طبیب څخه دوا اخیستله".
ډاکتر و ویل: "هغه مزخرف سړی دی او د څو مزخرفو دواوو نومونه ئی زده دی او ډیر نه پوهیږی".

ناروغ و ویل: "هو! ستا مزخرف نوم ئی هم زده وو".

په پښتو کي (و):

په پښتو کي (و) دوه ډوله تلفظ کیږي مګر په لیکلو کي دواړه یو شان لیکل کیږي لکه:

۱ـ اوږد یا مجهول (و) لکه:

زانګو، بیزو، ښارو، کاکو او نور. چي زیاتره د مونث (ښځینه) نومو له پاره راځي. اوږد (و) هر وخت واول دئ.

۲ـ لنډ یا معروف (و) لکه:

کډو، بازو، زوی، بوی، لوی، خوی، توی او نور. دغه (و) زیاتره د مذکر (نرینه) نومو له پاره راځي. لنډ (و) کله واول او کله کونسونانت وي. لنډ (و) په پورتنیو اسمو کي واول دئ. کونسونات ئې لکه: یو، کنډوْ، لَو، پَلَو او نور.

که غواړی د [(الف، لنډه (ي) او لنډ (و)] په اړه نور زیات معلومات په لاس را وړی چي چېرته واول او چېرته کونسونانت دي، مهرباني و کئ په www.pashto.se پاڼه کي د (پښتو ژبه او ګرامر) په نامه کتاب و ګورئ.

word کلمه

هره معنا لرونکې خبره چې انسان ئې تر خوله را باسي کلمه بلل کیږي لکه: زه ، دوی ، مېز ، کتاب ، ته ، دی او نور. کلمه لاندي ډولونه لري:

اسم (نوم)	**Noun**
ضمير	**Pronoun**
صفت	**Adjective**
فعل	**Verb**
قيد	**Adverb**
د وصل یا نښلولو توری	**Conjunktion**
د ارتباط توری	**Preposition**

noun اسم یا نوم

اسم هغه کلمه ده چي د یو شي، انسان، حیوان یا ځای نوم وي لکه: سړی، کتاب ، ښوونځی، کور، موږک، ښار، کاغذ، ژړا، افغانستان، خوب، خندا او نور.

دوهم تمرين :

په لاندي جملو کي اسمونه پيدا کئ او بيا ئې د جوابو له پاڼي سره وګورئ !

يوه سلماني د يوه سړي سر په پڅه چاړه ور خرايه او پر سر ئې ويني را بهېدلې. پدغه وخت کي سلماني پوښتنه ځيني و کړه : "څو ورونه ياست"؟

سړي جواب ور کړ:" که ستا له چړې څخه ژوندى پاته سوم نو درې ورونه يو".

اسم پر دوه ډوله دئ لکه عام اسم او خاص اسم.

الف ـ عام اسم :

عام اسم هغه اسم ته وايي چي د هغه جنس د ټولو غړو نوم وي لکه : مېز، کتاب ، هلک ، ښځه ، ښار، قلم ، غوا او نور.

ب ـ خاص اسم :

هغه اسم ته وا يي چي د هغه په ډول بل نه وي ، لکه :

احمد، کابل ، هرات ، حلیمه ، جرمني ، لمر ، مځکه او نور .

دریېیم تمرین :

په لاندي جملو کي عــام او خـاص اسمونه پیدا کئ او بیا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ !

کله چي احمد شاه بابا د هندوستان تر سفر وروسته د خپل لښکر سره بیرته د کندهار خوا ته را رهي سو، د کندهار ښار ته نژدې ئې د شپې تېرېدو تیاري و نیوله. په دغه وخت کي یو عسکر په تېښته کور ته ولاړ.

اسم د شمېر له مخي: یا مفرد (یو) وي او یا جمع (ډېر) وي .

مفرد اسم :

مفرد یعني (یو) لکه : قلم ، کاغذ، مېز، سړی ، خوب او نور.

د اسم جمع یعني (ډېر) لکه:

مفرد	جمع
قلم	قلمان
کاغذ	کاغذونه
مېز	مېزونه
سړی	سړي
غوا	غواوي یا غواګاني
غل	غله
وری	وري ....

څلورم تمرین:

په لاندي جملو کي لومړی اسمونه پیدا کئ او بیا ئې جمعي و لیکئ!

یـوه غله د یـوه سړي د کور دېوال سوری کړ او کور ته ور

ننووت. د کور خاوند پر را ویښ سو. غل و ببربدی او و ئې غوښتل چي د دېوال تر سوري و وزي. د کور خاوند تر پښه و نیوی. غله ناره کړه: "ورورره! دغه پښه مي خوربیږي، هغه بله پښه مي و نیسه". د کور خاوند چي د غله پښه ایله کړه، غل ځني و تښتېدی.

اسم د حالت له مخي یا فاعل وي یا مفعول.

فاعل subject:

فاعل هغه څوک یاشی دئ چي یو کار کوي یعني فعل یا کار د ده له خوا تر سره کیږي لکه: په لاندي جملو کي تر کومي کلمې لاندي چي کرښه کش سوې ده فاعل دي:

احمد ښوونځي ته ولاړ.

موږ کابل ته ځو.

تاسي چیري ځئ؟

هغه به را سي.

مفعول object:

مفعول هغه څوک یا شی دئ چي د فاعل فعل یا کار پر تر سره کیږي لکه:

زمرک سدو ته و ویل.

ښوونکي زدکوونکي ته ورغی.

احمد نوی کور جوړ کړ.

موږ خپل کالي مینځو.

تا له احمد سره خبري کولې.

پنځم تمرین:

په لاندي جملو کي فاعل او مفعول پیدا کئ او بیا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ!

خوشال انځر ګل ته و ویل، د جمعې په ورځ به موږ احمد و وینو. احمد یو ډېر ښه تلویزیون لري، موږ به په هغه تلویزیون کي د فټبال لوبه و ګورو. بیا به موږ د احمد له پلار سره خبري و کړو.

اسم د جنس (نر یا ښځه) له مخي دوه ډوله دئ:

١ ـ مونث (ښځینه) اسم: لکه غوا، پښه، پیاله، انا، بیزو، نجلۍ، کوڅه، پاڼه او نور.

٢ ـ مذکر (نرینه) اسم: لکه نیکه، پلار، ورور، توتي، مېز، زوی، تره، موټر، سړک او نور.

دلته به د مونث او مذکر اسمو د مفرد او جمع یو څو مثالونه را وړو:

مونث اسمونه:

مفرد	جمع
شپږه	شپږي
کډوه	کډوې
پیاله	پیالې
انا	انا ګاني
ارزو	ارزو ګاني
ډوډۍ	ډوډۍ
نجلۍ	نجوني

مذکر اسمونه:

مفرد	جمع
غل	غله
سړی	سړي
سپی	سپي
اکا (کاکا)	اکا ګان (کاکا ګان)
مېز	مېزونه

مېږی   مېږیان

هره ژبه له يوې خوا ځيني استثناوي لري او له بلې خوا ځيني خاصي قاعدې لري. که غواړی چې دغه قاعدې و لولئ، په مهرباني سره په www.pashto.se پښتو پاڼه کي د (پښتو ژبه او ګرامر) تر نامه لاندي په ليکنه کي و ګورئ.

ضمير   pronoun

ضمير هغه کلمه ده چې د اسم يا نوم پر ځای را ځي لکه:

زه	**موږ**
ته	**تاسي**
دی، دا، دغه، هغه	**دوی، هغوی**
زما	**زموږ**
ستا	**ستاسي**
د ده، د دې	**د دوی**
د دغه	**د دغو**

پورتني ضميرونه د شخصي ضميرو په نامه يادېږي.

په لاندي جملو کي د ضميرونو مثالونه و ګورئ! تر هر ضمير لاندي يوه کرښه (ليکه) کش سوې ده:

دې (دغې ښځې) لوست زده کړ .
زه کابل ته ولاړم .
ما له ده سره خبرې وکړې .
ته ولې نه وې را غلی ؟

شپږم تمرین

په لاندې جملو کې ضمیرونه پیدا کئ او بیا ئې د جوابو له پاڼې سره وګورئ !

ده له دوی سره خبرې کولې چې د دې ورور را غی .
ما د دې کتابونه ور وړل .
تا ولې دوی ته خبر ور کړ چې زما قلم ورک سو ؟

شخصي ضمیرونه درې ډولونه لري لکه:

۱ـ متکلم	first person
۲ـ مخاطب	second person
۳ـ غایب	third person

۱ـ متکلم first person

متکلم هغه څوک دئ چې خبرې کوي لکه:
زه کور ته ځم . دلته (زه) متکلم دئ .

موږ کور ته ځو . دلته (موږ) متکلم دئ.
ما احمد ته و ویل. دلته (ما) متکلم دئ.

۲ـ مخاطب second person:
مخاطب هغه څوک دئ چي متکلم خبري ورته کوي لکه:
ته کور ته ولاړ سه. دلته (ته) مخاطب دئ.
تا له ده سره و ځغستل. دلته (تا) مخاطب دئ.
تاسي کور ته ولاړ سئ. دلته (تاسي) مخاطب دئ.

۳ ـ غایب third person:
غایب هغه څوک دئ چي متکلم د مخاطب سره د هغه په باره کي (په اړه) خبري کوي لکه:
دی کور ته ځي . دلته (دی) غایب ضمیر دئ.
دا کور ته ځي. دلته (دا) غایب ضمیر دئ.
دغه را وړه. دلته (دغه) غایب ضمیر دئ.
دوی کور ته ځي. دلته (دوی) غایب ضمیر دئ.

متکلم، مخاطب او غایب مفرد او جمع لري لکه:
د متکلم مفرد: زه، ما
مثال ئې:
زه کابل ته ځم.

زه کابل ته ولاړم.

ما احمد ته و ویل.

د متکلم جمع: موږ

مثال ئې:

موږ کتاب لولو.

موږ کتاب و لوست.

د مخاطب مفرد: ته ، تا

مثال ئې:

ته لیک لولې.

تا لیک و لوست.

د مخاطب جمع: تاسي

مثال ئې:

تاسي ډوډی و خوړه.

تاسي ډوډی خورئ.

غایب ضمیرونه:

د غایب مذکر مفرد: دی، ده ، دغه ، هغه

مثال ئې:

دی له هیواد سره مینه لري.

ده له هیواد سره مینه لرله.
دغه او هغه ښځه دې ښځه چې لیري والی او نیژدې والی ښکاره کې نور توپیر نه لري لکه:
مثال ئې:
دغه یا هغه مې په کابل کې و لیدی.

د غایب مذکر جمع: دوی ، هغوی
دوی پوهنتون ته ولاړل.
دوی مې په کابل کې و لیدل.
هغوی مې په کابل کې و لیدل.

د غایب مونث مفرد: دا ، دې ، دغه ، هغه ، دغې ، هغې
مثال ئې:
دا هم له هیواد سره مینه لري.
دې هم له هیواد سره مینه لرله.
دغه یا هغه مې په کابل کې و لیده.
دغې یا هغې احمد ته خپل حال و وایه.

د غایب مونث جمع: دوی ، هغوی
مثال ئې:

دوی له ښوونځي سره مینه لري.
دوی له احمد سره خبرې و کړلې.
هغوی له کابله یا (له کابل څخه) را غللې.
هغو خپلو میندو ته ډوډۍ ور کړه.

اوم تمرین:

په لاندې جملو کې متکلم، مخاطب او غایب ضمیرونه پیدا کړئ!

تاسې د دې په اړه ده ته خبرې کړې دي.
دوی ده ته کتاب ور کړ.
ما لا خپل لوست نه وو خلاص کړی چې دوی را غلل.
تا چې زموږ سره خبرې و کړې دوی ولاړل.
هغې چې تاسې و لیدلاست ډېره خوشاله سوه.
هغو موږ ته ډوډۍ را کړه.

ضمیر د حالت له مخې:

دلته لاندې به دغه درې ډوله ضمیرونو مثالونه را وړو:

فاعلي حالت:

زه، ما: زه ښوونځي ته ځم. ما ډوډۍ و خوړه.

موږ: موږ ښوونځي ته ځو. موږ ښوروا و خوړه.

ته ، تا: ته کار کوې. تا کار و کړ.

تاسي: تاسي کار کوی (کوئ). تاسي و ځغستل.

دی ، ده: دی ډوډۍ خوري. ده و ويل.

دا ، دې: دا کالي مينځي. دې کالي و مينځل.

دغه ، دغي: دغه را ځي. دغي و ويل. دغي و ويل.

دوی: دوی ښار ته ولاړل. دوی احمد ته و ويل.

مفعولي حالت:

زه ، ما: احمد زه و وهلم. احمد ما ته و ويل.

موږ: دوی موږ وهي. ده موږ خبر کړو.

ته ، تا: احمد ته و وهلې. احمد تا ږغوي. احمد تا وهي.

تاسي: محمود تاسي بيايي. محمود تاسي خبر کړلاست.

دی: سدو دی و واهه. سدو دی را ولي.

دا: محمود دا بيايي. محمود دا خبره کړه.

دغه: احمد دغه له ځانه سره وړي. ده دغه له ځان سره يو وړ.

دوی: زه دوی ته وايم. ما دوی ته و ويل.

ملکي حالت:

زما: زما کتاب را کړه.

زموږ: زموږ کالي سپین رنګ لري.

ستا: ستا ښوونځی چیري دئ؟

ستاسي: ستاسي کور چیري دئ.

د ده: د ده قلم مات سو.

د دې: د دې موټر خراب سو.

د دغه: د دغه څخه کتاب را واخله!

د دوی: د دوی کالي خیرن دي.

د خوا یا طرف ضمیرونه:

د خوا ضمیرونه هغه ضمیرونه دي چي متکلم و مخاطب او غایب ته یو څه وایي. د خوا ضمیرونه درې دي لکه: (را)، (در) او (ور). دغه ضمیرونه ځکه دلته را وړل سوي دي چي په زیاترو وختو کي ئې خلک په خبرو کي (در) د (تر) د رابطې سره ګډوي.

مثالونه ئې:

د متکلم خوا ته: له ما سره را ځه! دلته متکلم مخاطب ته وایي، را ځه!

د مخاطب خوا ته: ته در ځه! متکلم دلته مخاطب ته وایي، در ځه!

د غایب خوا ته : ته دوی ته ور ځه ! متکلم دلته مخاطب ته وایي ، ور ځه !

زیاتره خلک غلطي کوي، (در) او (تر) سره ګډوي، هغه دا چي متکلم وایي :
در ځو به زه تا ته ولاړ یم؟ اصلا باید و وایي ، تر ځو به زه تا ته ولاړ یم؟مثالونه ئې :

نا سم	سم
در ځو به موږ ولاړ یو ؟	تر ځو به موږ ولاړ یو ؟
در سهاره ویښ وم .	تر سهاره ویښ وم .
در کوم ځایه ولاړې ؟	تر کوم ځایه ولاړې ؟
در ما را و رسېد.	تر ما را و رسېد .

در کله به موږ په جګړو لګیا یو؟ دغه سمه جمله نه ده . بلکي ، تر کله به موږ په جګړو لګیا یو ، سمه جمله ده .

صفت adjectiv

صفت هغه کلمه ده چي په جمله کي پر اسم تاثیر کوي لکه :
جګ سړی، توره غوا، زوړ کتاب ، کوچنی هلک، ښه مېوه او نور .

دلته جګ ، توره ، زوړ ، کوچنی ، او ښه صفتونه دي .

صفت د اسم د مذكر ، مونث ، مفرد او جمع تر تاثير لاندي را ځي لكه :

يو زوړ سړى .

دري زاړه سړي .

يوه زړه ښځه .

څلور زړې ښځې .

يو موړ پسه .

دوه ماړه پسونه .

يوه مَړه مېږ .

پنځه مَړې ميږي .

يو پوخ دېگ .

دوه پاخه دېگونه .

يوه پخه ډوډۍ .

شپږ پخې ډوډۍ .

د صفت د ډولونو څخه يو ډول عددي صفت دئ لكه : يو ، دوه ، دري ، څلورم ، اتم ، دوولسم ، نيم ، دري څلورمي او نور .

مثالونه ئې :

ملالۍ درې قلمان لري.
احمد دوه توتیان لري.
موږ په دوو ښوونځیو کې لوست وایو.
زموږ د کلي هر دریېم کوچنی په ښوونځي کې نه دئ.
د احمدکور په څلورم منزل کې دئ.

اتم تمرین

په لاندې جملو کې صفتونه پیدا کئ! بیا ئې د کتاب په پای کې د جوابو له پاڼې سره و ګورئ!

احمد ښه زدکوونکی دئ.
زموږ کور په هغه سره تعمیر کې دئ.
احمد چې را غی له ځان سره ئې یو ښکلی بایسکل را ووست.
په دې لوی ښار کې د برېښنا جګې پایې سته.
سدو د ډوډۍ څلورمه برخه و خوړه.
د دغه ښار هره شپږمه نجلۍ ګنډل کولای سي.
دوی درو درو هلکانو ته پیسې ور و وېشلې.
د باغ او مځکې د حاصلاتو لسمه برخه باید په زکات کې ور کړه سي.

فعل verb

فعل هغه کلمه ده چي د یوه کار کول ښکاره کوي لکه: ځم، خورو، لیکې، را وړئ!، ګوري، خاندي، ځو، را غلو او داسي نور.

مثالونه ئې په جملو کي:

زه کور ته ځم.

زه کابل ته ولاړم.

موږ کابل ته ولاړ سو؟

موږ به کابل ته ولاړ سو.

ته کابل ته تللی وې.

دوی کابل ته تللي دي.

په پښتو کي فعل د جملې په پای کي را ځي. په پورتنیو جملو کي ئې وینی چي فعلونه د جملو په پای کي را غلي دي.

نهم تمرین:

پدې لاندي جملو کي فعلونه پیدا کئ!

میرویس د ښوونځي څخه را ځي. پر لاري د احمد ورور ور سره را اخلي. کله چي ئې کتابونه را وړل د خپل ښوونکي سره

خبري کوي.

فعل د وخت یا زمانې له مخې:

د **فعل** یا کارکولو څخه وخت هم ښکاره کیږي لکه حال (اوس)، ماضي (تېره زمانه) او **مستقبل** (راتلونکې) زمانه. اوس به دلته هره هره زمانه و لولو:

لومړی -

حال present:

هغه زمانه (وخت) دئ چي یو کار اوس کیږي.

مثالونه ئې:

زه ښوونځي ته ځم.

ملالۍ لیک لیکي.

پسه وابښه خوری.

تاسي ګنډونکي ته کالي وړی.

دا نن له کابله را ځي.

دوی کار کوي.

ته مېوه خورې.

دښمن د خلکو کور نړوي.

دوهم ـ

ماضي يا تېره زمانه :

هغه زمانه ده چي يو کار په تېر وخت کي سوی وي. د دغي زمانې درې ډولونه به دلته را وړو.

الف ـ

مطلقه ماضي past tens :

چي يو کار په تېره زمانه کي سوی وي لکه:

زه پرون کور ته را غلم.

ما کورنی کار و کړ.

موږ ښوونځي ته ولاړو.

ته ښوونځي ته ولاړې.

تا ډوډۍ و خوړه.

ده کار و کړ.

دی (احمد) ښوونځي ته ولاړ.

دوی کابل ته ولاړل.

ب ـ

قریبه یا نیژدې ماضي present perfect :

پدې زمانه کي یو کار اوس ته نژدې په تېره زمانه کي سوی وي لکه :

زه ښوونځي ته تللی یم.

مورږ کتاب را وړی دئ.

ته کابل ته تللی یې.

تا ډوډۍ خوړلې ده.

تاسي کور ته تللي یاست.

ده خپل کارونه کړي دي.

دې ډوډۍ خوړلې ده.

دوی خپل کلي ته تللي دي.

یو ټکی چي دلته ډېر مهم دی، هغه دا چي په قریبه ماضي کي باید یو کومکي فعل لکه: یم، یو، یې، یاست، دئ، ده، دي را وړل سي.

بعیده یا لیري ماضي past perfect :

هغه ماضي ده چي یو کار په لیري تېره زمانه کي سوی وي لکه:

زه کندهار ته تللی وم.

موږ خپل کار کړی وو.

ته کابل ته تللی وې.

تاسي خپل کورنی کار کړی وو.

ده موټر جوړ کړی وو.

دې له خپل پلار سره خبري کړي وې.

دوی را غلي ول.

د قریبي ماضي په شان په بعیده ماضي کي هم باید په هره جمله کي یو کومکي فعل لکه: (وم، وو، وې، واست، وو، وه، ول، وې) را سي. د قریبي او بعیدي ماضي کومکي فعلونه دي چي دغه دوې ماضي زمانې سره جلا کوي.

دلته به بده نه وي چي د قریبي او بعیدي ماضي یو څو مثالونه په انګلیسي کي را وړو. دا ځکه چي په دغو دواړو ماضي زمانو کي کومکي فعلونه سته او موږ اوس په پښتو کي دغه کومکي فعلونه لیري کوو لکه: د قریبي ماضي مثال

ما مطالعه کړې ده. I have studied.

ده مطالعه کړې ده. He has studied.

د بعیدي ماضي مثال:

ما یو کتاب مطالعه کړی وو. I had studied a book.

He <u>had</u> studied a book. ده یو کتاب مطالعه کړی وو .

دریم -

را تلونکې زمانه : future

چې یو کار په را تلونکې زمانه کې کیږي . د دغې زمانې نښه په لیکنه کې د (به) کلمه ده لکه :

زه به سبق و لولم .

موږ به کتاب را وړو .

ته به کالي و مینځې .

تاسي به ډوډۍ و خوری (و خورئ) .

دی (احمد) به را سي .

دا (ملالۍ) به و خاندي .

دوی به خط و لیکي .

لسم تمرین :

په لاندي جملو کي و ښیاست چي هره یوه ئې په کومه زمانه کي پېښه سوې ده . او بیا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ !

دی زما سره کابل ته ځي .

ته خپل لوست لولې .

دوی د احمد له پلار سره ولاړل .

ما خپل کتاب لوستلی دئ.
دې تاسي ته پخوا ويلي ول.
هغه به سبا له افغانستان څخه را سي.
زه کابل ته تللی وم.
تا خپل کالي اغوستي ول.
دوی را غلي دي.

مصدر infinitiv :

مصدر هغه کلمه ده چي د هغه څخه د فعل مختلف حالتونه جوړيږي او يا مصدر د فعل نوم دئ، د مصدر په اخر کي (ل) وي لکه:

ليکل، کتل، کول، ښکاره کېدل، ځغستل، پرېکېدل، پرې کول او نور. دلته به يو مثال را وړو چي څرنګه د خوړل له مصدر څخه د فعل نور حالتونه جوړيږي لکه:

خوړل

حال	مطلقه ماضي	قريبه ماضي	بعيده ماضي	راتلونکې
خورم	و مي خوړ	خوړلی مي دئ	خوړلی مي وو	و به يې خورم
خورو	و مو خوړ	خوړلی مو دئ	خوړلی مو وو	و به يې خورو
خورې	و دي خوړ	خوړلی دي دئ	خوړلی دي وو	و به يې خورې

خورئ	و مو خوړ	خوړلی مو دئ	خوړلی مو وو	و به یې خورئ
خوري	و یې خوړ	خوړلی یې دئ	خوړلی یې وو	و به یې خوري

امر imperative :

امر فعل د یوه کار د کولو امر کوي. امر هغه فعل دئ چي د متکلم له خوا مخاطب ته ویل کیږي لکه :

ډوډۍ و خوره !

دلته را سه !

کور ته ولاړ سه !

کتاب و وایه (و لوله) !

تر کوره و ځغله !

ته کار و کړه !

ژر و ځغله !

متعدي او لازمي فعل :

متعدي فعل transitive verb :

هغه فعل ته ویل کیږي چي په جمله کي فاعل او مفعول دواړه را غلي وي او مصدر ئې په لاندي ډول وي لکه :

ماتول ، پرې کول ، بیدول ، ایسته کول ، خوړل او نور. یو څو مثالونه ئې :

ـ احمد قلم مات کړ.

په دغه جمله کي (احمد) فاعل، (قلم) مفعول او (مات کړ) متعدي فعل دئ، چي د (ماتول) مصدر څخه جوړ سوی دئ.

ـ زه ملالۍ ته وایم.

په پورتنۍ جمله کي (زه) فاعل، ملالۍ مفعول او (وایم) متعدي فعل دئ چي مصدر ئې (ویل) دئ.

لازمي فعل intransitive verb :

هغه فعل ته ویل کیږي چي په جمله کي ئې مفعول را غلی وي او د فاعل ښکاره کولو ته اړتیا نه وي او مصدر ئې په لاندي ډول وي لکه:

ماتېدل، پرې کېدل، مړېدل، بیدېدل (ویدېدل) او نور لکه:

ـ قلم مات سو.

دلته (قلم) مفعول دئ او (مات سو) لازمي فعل دئ. په دې کي شک نه سته چي د (ماتېدل) فعل یو فاعل لري مګر دلته په جمله کي نه دئ راغلی. د لازمي فعل د یوه مصدر مثال:

بیدېدل (ویدېدل)

حال	مطلقه ماضي	قریبه ماضي	بعیده ماضي	راتلونکې
بیدېږم	بیده سوم	بیده سوی یم	بیده سوی وم	بیده به سم
بیدیږو	بیده سوو	بیده سوي یو	بیده سوي وو	بیده به سو
بیدېږې	بیده سوې	بیده سوی یې	بیده سوی وې	بیده به سې
بیدېږئ	بیده واست	بیده سوي یاست	بیده سوي واست	بیده به سی
بیدیږي	بیده سو	بیده سوی دئ	بیده سوی وو	بیده به سي
بیدیږي	بیده سول	بیده سوي دي	بیده سوي ول	بیده به سي

یوولسم تمرین:

د(کول) د متعدي **فعل** او (کېدل) د لازمي **فعل** د مصدرونو څخه د **فعل** نور حالتونه جوړ کړئ او بیا ئې د جوابو له پاڼې سره وګورئ.

قـید adverb

قید هغه کلمه ده چې په جمله کې پر **فعل**، صفت او بل قید باندې اغېز وکي لکه په لاندې جملو کې:

د فعل قیدونه:

ــ سدو <u>په خندا</u> را غی.

په لوړه جمله کې (په خندا) قید دئ ځکه چې د (راغی) پر **فعل** ئې اغېز کړی دئ.

ـ ملالۍ ژر را ځه!

دلته (ژر) قید دئ او پر (را ځه) **فعل** ئې اغېز کړی دئ.

د صفت قیدونه:

ـ د ده کور په هغه ډېر جګ تعمیر کي دئ.

په لوړه جمله کي (ډېر) د صفت قید دئ او پر (جګ) صفت ئې اغېز کړی دئ.

ـ ملالۍ خورا ښکلې نجلۍ ده.

په لوړه جمله کي (خورا) د (ښکلې) صفت له پاره قید دئ.

د قید قیدونه:

ـ زمرک بیخي ژر را غی.

په لوړه جمله کي (بیخي) د (ژر) قید له پاره قید دئ او (ژر) د (راغی) د **فعل** له پاره قید دئ.

ـ احمد ښه په خندا و ویل.

دلته (ښه) د (په خندا) قید له پاره قید دئ او (په خندا) د و ویل د **فعل** له پاره قید دئ.

دوولسم تمرین:

په لاندي جملو کي قیدونه و ښیاست، و وایاست چي کوم ډول

قيد دئ او بيا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ.

۱ ـ دوی په خندا را غلل.

۲ ـ خدای دي په افغانستان کي ژر سوله را ولي.

۳ ـ سړی باید له هر چا سره په ورین تندي خبري و کي.

۴ ـ محمود ښه په خندا خبري و کړلې.

۵ ـ هلک بیخي په خوښي کور ته را غی.

۶ ـ رڼا د پلار سره بیخي په خوښي خبري و کړلې.

۷ ـ موږ به ډېر ژر کور ته ولاړ سو.

۸ ـ دا له پلار سره په خوښي ولاړه.

د وصل کلمې conjunction

دا هغه کلمې دي چي دوه اسمونه یا دوې جملې سره نښلوي مثالونه ئې: لکه په لاندي جملو کي:

احمد او محمود راغلل.

ده و ویل چي دی ناروغ دئ.

دی را غی مګر دوی را نه غلل.

که څه هم ته په کور کي نه وې زه را غلم.

دی به درسي که ته غواړې.

یا به احمد یا به رڼا موټر و چلوي.

هر ځومره چي مي در ته و ويل غوږ دي و نه نيوی.
احمد رانه غی لکه چي نا روغ وو.
په لوړو جملو کي (او، چي، مګر، که څه هم، که، يا...... يا، هر ځومره چي، لکه چي) د وصل کلمې دي.

دیرلسم تمرين:
په لاندنيو جملو کي د وصل مناسبه کلمه و ليکئ او بيا ئې د جوابو له پاڼي سره و ګورئ:
- .... تا دوی ته و ويل دوی را نه غلل.
- موږ .... تاسي به يو ځای هرات ته سره ولاړ سو.
- .... تاسي ډوډۍ خوړله پر ما هم ږغ و کئ.
- ته .... راغلې ما و نه ليدې.
- دی راغی .... کتابونه ئې را نه وړل.
- ...... به ته .... به دی را سره ولاړ سئ.

د ربط کلمې preposition

د ربط کلمې د اسم يا ضمير سره يو ځای راځي او د اسم يا ضمير رابطه (اړيکه) له فعل سره ښيي. مثالونه ئې:
ته، په، د، په... کي، پر، تر، تر... پوري، له.. راهيسي،

له ... سره ، له ... څخه ....

احمد محمود تـه **و ويل**. **دلته (ته) د (محمود) اسم رابطه د (و ويل) له فعل** سره ښيي.

ملالۍ پـه قلم **ليک ليکي. دلته (په) د قلم اسم رابطه د (ليک ليکي) له فعل** سره منځته را وړي.

قلم پر مځکه و لوېد.

ما پـه ښوونځي کـي **لوست و وايه.**

تر تـا **به ځان در و رسوم.**

ز**ه نن** لـه **ننګرهار** څخـه **را غلم.**

زه نن لـه **ننګرهار**ه **را غلم.**

بربښنا تـر **خوست** پوري **ځي.**

بربښنا تـر **خوست**ه **ځي.**

پورتنۍ دوې جملې په هغو دواړو ډولو سمي دي.

مور لـه **پرون** را هيسي **خبرونه اورو.**

مور لـه **محمود** سره **خبري کړي دي.**

څورلسم تمرين:

د لاندي جملو ځالي ځايونه د رابطو په مناسبو کلمو ډک کئ!

ـ پلار احمد .... نصيحت و کړ.

ـ ملالۍ .... مور سره ولاړه.

ـ نجلۍ .... هغو کالي ور و مينځل.

ـ تا ...... کابل .... پوهنځی و لوست.

ـ احمد ...... فراه .... را غی.

جمله:

کله چي يو څو ږغونه سره يو ځای سي کلمه ور څخه جوړه سي. څو کلمې چي سره يو ځای سي يو معنا لرونکی عبارت ور څخه جوړ سي. دغه عبارت د جملې په نامه يادېږي.

مثالونه ئې:

هلکان ښوونځي ته ځي.

مورې لوست وايو.

آيا ته کور ته ولاړې؟

شين ګله را سه!

کله چي موږ يو څه ليکو يا وايو، ښکاره خبره ده چي هغه ليکنه يا بيان به له جملو څخه جوړه وي.

د دې له پاره چي په ليکنه يا بيان مو څوک و پوهيږي ښه به دا وي جملې مو لنډې وي.

دلته به د جملې یو څو ډولونه در و ښیو:

۱ـ خبریه جمله: هغه جمله ده چي د یو څه حال بیانوي لکه:
هلکان ښوونځي ته ځي.
۲ـ د پوښتني جمله: هغه جمله چي د یو څه پوښتنه کوي لکه:
آیا ته کور ته ولاړې؟
۳ـ امریه جمله: هغه جمله ده چي د یوه کار امر کوي لکه:
شین ګله، را سه!

لیک نښي:

لیک نښي په لیکنه کي کارول کیږي او دغه لاندي ډولونه ئې ډېر اړین دي:

۱ـ ټکی یا نقطه (.): کله چي یوه جمله پای ته و رسیږي، بیا دغه ټکی ایښودل کیږي لکه:
احمد له کابله را غی.

۲ـ کامه یا چپه و (،): کله چي څو شیان په یوه جمله کي یو ځای را سي باید تر منځ ئې (او) و لیکل سي. له ډیرو (او) لیکلو پر ځای دغه کامه ایښودل کیږي لکه:
احمد، محمود، شین ګل او ملالۍ سره خپلوان دي.
یا دا چي د یوې وقفې له پاره د دوو لنډو جملو تر منځ را وړل

کیږي چې مثالونه ئې په لاندې جملو کې وینی.

احمد که نا روغه هم دئ، خو بیا هم راغی.

۳- د پوښتني نښه یا سوالیه (؟): کله چې په لیکنه کې یوه پوښتنه کوو، بیا نو د جملې په پای کې دغه نښه ایږدو.
رڼا لا په کابل کې ده؟

له بده مرغه نن ورځ خلک په خپلو لیکنو کې دغه نښې نه کاروي. په زیاته بیا په فیس بوک کې. هغه وي چې څوک ئې په لیکنه نه پوهیږي، چې څه وایي.

د ګرامر د تمرینو د جوابو پاڼه

1ـ تمرین:

یو سړی ډاکتر ته ورغی او د خپلي ناروغۍ څخه ئې شکایت وکړ.

ډاکتر ور ته و ویل: "ولي وختي را نه غلې"؟

ناروغ ور ته و ویل: " پخوا مي د یوناني طبیب څخه دوا اخیستله".

ډاکتر و ویل: "هغه مزخرف سړی دئ او د څو مزخرفو دواوو نومونه ئې زده دي او ډېر نه پوهیږي".

ناروغ و ویل: "هو! ستا مزخرف نوم ئې هم زده وو".

2ـ تمرین:

سلماني	ویني	وخت
سړي	پوښتنه	وروڼه
سر	جواب	چړې
چاړه		

3ـ تمرین:

خاص اسم: احمد شا بابا، هندوستان، کندهار

عام اسم: سفر، لښکر، خوا، ښار، شپې، تیاري، عسکر، تېښته، کور.

4ـ تمرین:

جمع	مفرد اسم
غله، غلو	غل، غله
سړي	سړی
کورونه	کور
دېوالونه	دېوال
خاوندان	خاوند
سوري	سوری
پښې	پښه
نارې	ناره
ورونه	ورور

5ـ تمرین :

فاعل	مفعول
خوشال	انځر ګل
مور	احمد
احمد	تلویزیون
مور	تلویزیون
	د فټبال لوبه
مور	د احمد پلار

6ـ تمرین : ده ، دوی ، د ده ، ما ، د دې ، تا ، دوی ، زما

7ـ تمرین :

متکلم	مخاطب	غایب
	تاسې	د دې ، د ده
		دوی
		ده
ما		دوی
	تاسې	هغې
مور		هغو

8ـ تمرین: ښه، سره، ښکلی، لوی، جګي، څلورمه، شپږمه، درو درو، لسمه

9ـ تمرین: راځي، اخلي، راوړل، خبري کوي

10ـ تمرین:

فعل	زمانه
ځي	حال
لولې	حال
ولاړل	مطلقه ماضي
لوستلی دئ	قريبه ماضي
ویلي ول	بعیده ماضي
به... را سي	راتلونکې
تللی وم	بعیده ماضي
اغوستي ول	بعیده ماضي
را غلي دي	قريبه ماضي

11ـ تمرین:

کول

حال	مطلقه ماضي	قریبه ماضي	بعیده ماضي	راتلونکې
کوم	و مي کی (کړ)	کړی مي دئ	کړ مي وو	و به ئې کړم
کوو	و مو کی (کړ)	کړی مو دئ	کړی مو وو	وبه ئې کړو
کوې	و دي (کړ)	کړی دي دئ	کړی دي وو	و به ئې کړې
کوی	ومو کی (کړ)	کړی مو دئ	کړی مو وو	و به ئې کړی
کوي	وئې کی (کړ)	کړی ئې دئ	کړی ئې وو	و به ئې کړي

کېدل

حال	مطلقه ماضي	قریبه ماضي	بعیده ماضي	راتلونکې
کېږم	سوم	سوی یم	سوی وم	و به سم
کیږو	سوو	سوي یو	سوي یو	و به سو
کېږې	سوې	سوی یې	سوی وې	و به سې
کېږی	سواست	سوي یاست	سوي واست	و به سی
کیږي	سو	سوی دئ	سوی وو	وبه سي
کیږي	سوه	سوې ده	سوې وه	و به سي
کیږي	سوه	سوي دي	سوي وه	و به سي

د دوولسم تمرین جواب: د تمرین تر جوابونو لاندي کرښه کش سوې ده.

۱ ـ دوی په خندا را **غلل**.

په خندا ـ د (را غلل) **فعل** له پاره قید دئ.

۲ ـ خدای دي په افغانستان کي ژر سوله را ولي.

ژر ـ د (را ولي) **فعل** له پاره قید دئ.

۳ ـ سړی باید له هر چا سره په وړین تندي خبري و کي.

په وړین تندي ـ د (خبري و کي) **فعل** له پاره قید دئ.

۴ ـ محمود ښه په خندا خبري و کړلې.

ښه د په خندا له پاره او په خندا د (خبري و کړلې) د **فعل** له پاره قید دئ.

۵ ـ هلک بیخي په خوښي کور ته را غی.

بیخي ـ د (په خوښي) قید له پاره قید دئ او (په خوښي) د راغی **فعل** له پاره قید دئ.

۶ ـ رڼا د پلار سره په بیخي ډېره خوښي خبري و کړلې.

په بیخي ـ د (ډېره) قید له پاره قید او (ډېره) د (خوښي) قید له پاره قید دئ.

۷ ـ موږ به ډېر ژر کورته ولاړ سو.

ډېر ـ د (ژر) قید له پاره قید دئ چي (ژر) بیا د (ولاړ سو) له پاره قید دئ.

۸ ـ دا له پلار سره په خوښي ولاړه.

په خوښي ـ د (ولاړه) **فعل** له پاره قيد دئ.

د ديرلسم تمرين جواب:

ـ هر څومره چي تا دوی ته و ويل دوی را نه غلل.

ـ موږ او تاسي به يو ځای هرات ته سره ولاړ سو.

ـ که تاسي ډوډۍ خوړله پر ما هم ږغ و کئ.

ـ ته چي را غلې ما و نه ليدې.

ـ دی را غی مګر کتابونه ئې را نه وړل.

ـ يا به ته يا به دی را سره ځي.

څورلسم تمرين:

ـ پلار احمد ته نصيحت و کړ.

ـ ملالۍ له مور سره ولاړه.

ـ نجلۍ د هغو کالي ور و مينځل.

ـ تا په کابل کي پوهنځی و لوست.

ـ احمد له فراه څخه را غی.

Pashto grammar

Abdul Ali Rasulzada

2020-06-19